

permiță luxul să asculte radioul, să frecventeze concertele. Ca dirijor, sînt foarte strîns legat de aceste mijloace de comunicare și informare și, absorbit fiind de ele, nu mă mai pot dedica creației personale. Nu se poate face și una și alta! Boulez, de cînd s-a dedicat dirijatului, n-a mai scris nici o notă! Eu am pășit deliberat pe acest drum, pentru a mă pune în slujba valorificării lucrărilor colegilor mei. Cel mai bine mă simt în ambianța lucrărilor semnate de Lutoslawski, Serócki, Penderecki, Baird. De asemenea, găsesc că, pentru compozitorii și publicul de pretutindeni, un rol foarte important îl joacă lucrările compozitorilor români, chiar dacă cei mai valoroși dintre ei nu mai sînt așa de tineri. Spiritul lor deschis, iscoditor, impresionează ca și vigurozitatea gîndirii și practicii creatoare. Mă refer la nume ca Tiberiu Olah, Ștefan Niculescu, Anatol Vieru, Cornel Țăranu, Aurel Stroe, Alexandru Hrisanide. Am avut marea plăcere să prezint în Polonia, cu ani în urmă, multe prime audiții ale lucrărilor semnate de acești compozitori. Fără discuție, numele menționate aduc certe contribuții la arta contemporană mondială.

— *Ca interpret — aflat în fruntea șefilor de orchestră care se preocupă sincer, cu toate disponibilitățile, de prezentarea celor mai noi partituri — Stanislaw Wislocki m-a pus în contact, în continuare, cu experiența și convingerile sale în acest domeniu :*

— Pentru mine stilurile, în muzică, nu au prea mare importanță. Foarte însemnată este însă prezența, în lucrări, a muzicii însăși. Vreau să dau un exemplu. Mehul, era, în timpul revoluției franceze, unul dintre cei mai *en vogue* compozitori (ca Beethoven și Ceaikovski astăzi). Faptul că nu se mai cîntă aproape deloc, are o singură explicație: era un muzician de conjunctură. Important este, după mine, ca cel care are talent, și este convins că poate să convingă la rîndul lui și pe alții de prezența acestor aptitudini, să facă acest lucru, indiferent cu ce mijloace se exprimă. De aceea, nu mă feresc să prezint în concerte lucrări de Beethoven alături de muzică de avangardă. Noi trăim azi prima revoluție a istoriei muzicii. Deodată s-a rupt cu tradiția și ne-am situat într-un gol. Nu știm prea bine unde mergem. Nu se găsește prea ușor drumul. Astfel, de exemplu, diferite feluri de a nota gîndurile muzicale diferă atît de mult, sînt așa de relative încît, pentru aceiași interpreți, soluțiile sînt extrem de diverse, contrastante, producînd panică, derută, chiar în cazul aceleiași partituri. S-a încercat găsirea de soluții la congrese internaționale, dar nu s-a ajuns la nici un rezultat. Trebuie să așteptăm! Timpul va selecta, va așeza... Deocamdată, în lupta de descifrare a partiturii și de convingere a muzicienilor, se provoacă nervozitate care însă, de multe ori, este transformată imediat — după familiarizarea cu efectele și eficiența lor — în satisfacție. Cam același drum îl parcurge și publicul. Nu putem conta pe un succes mare în acest sens, dar în fiecare zi se progresează, în special bazîndu-ne pe tineret, (este de fapt, arta lui!). Epoca noastră se caracterizează printr-o mare revoluție tehnică. Arta trebuie să oglindească acest lucru, în mod necesar, ca tehnic să-i simtă influențele. Același drept pe care-l acordăm revoluției științifice trebuie să-l acordăm și artei noi. În plus, este nevoie de foarte multă răb-

dare! La noi, în Polonia, muzica nouă se bucură de o bună apreciere. Festivaluri special consacrate muzicii de avangardă fac săli pline. Un real interes îl constituie discuțiile care completează programele, în special afirmațiile făcute de melomani, nu de către specialiști, pe baza comparațiilor, a experienței proprii... Dirijorii au datoria să inițieze și să susțină asemenea acțiuni, dozînd prudent procentul de muzică de avangardă — care trebuie, în orice caz, prezentată impecabil. Pe acest drum e necesar să fie antrenat și sectorul didactic. Mare importanță are faptul că în Polonia, la Conservatoare, clasele de compoziție sînt conduse de personalități ale muzicii zilelor noastre. Penderecki la Cracovia, Baird la Varșovia și alții. De aceea, tineretul studios are senzația certitudinii. Pe de altă parte, pregătirea dirijorilor acoperă și sectorul muzicii noi. Orchestra care ne stă la dispoziție parcurge, cu studenții, repertoriul mondial, interpretînd în special cele mai frecvent prezentate lucrări. La clasă, lucrez cu studenții cu banda sau cu partitura și corepetitorul o mare parte dintre cele mai noi opusuri, căci, la pupitrul orchestrei cu care vor lucra, tinerii dirijori vor avea de făcut față indiscutabil, și acestor solicitări, de mică sau mare anvergură.

— *Apreciînd deosebit de favorabil evoluțiile sale la București, așteptîndu-le cu maxim interes, i-am cerut maestrului Stanislaw Wislocki să precizeze concluziile cu care închie scurta sa etapă la București.*

— Orchestrele trebuie să se reînnoiască prin angajarea tineretului — mi-a declarat domnia-sa — dar trebuie neapărat urmărită și educația serioasă a acestuia. Delicatețea, prudența și responsabilitatea cred că sînt dimensiuni necesare ale acestei educații. În acest sens, ansamblul nu trebuie atras pe un drum cu prea multe obligații — fapt care l-ar dezorienta, transformîndu-l într-un colectiv superficial care se achită fără strălucire și chiar fără satisfacții, de sarcini. În structura actuală, ansamblul Filarmonicii „George Enescu“, ocolind acest drum riscant, va putea să devină peste cîțiva ani, la fel de bun ca cel care a fost pe vremuri — cînd la conducerea sa se aflau George Georgescu, și ulterior, Mircea Basarab.

Eu doresc sincer ca, peste 4—5 ani, cînd mă voi întoarce în România, să-l găsesc pe această treaptă a evoluției sale.

Anton DOGARU

RECENZIE

Monografia „Rameau“ de Alice Mavrodin

După o carte bună, închinată lui Verdi, Alice Mavrodin a scris o nouă carte, foarte bună de data aceasta, un vibrant omagiu pentru un mare exponent al barocului sonor francez: *Jean Philippe Rameau*.

Pe de o parte, expresivul studiu tratează opera componistică a creatorului, pe de altă parte, pe cea muzicologică. În primul rînd se cuvîne a aprecia secțiunile închinată teatrului liric și muzicii pentru

clavecîn. Alice Mavrodin definește — admirabil! — tehnica artistului, analizează aspectele literare, caracterizează personajele tragediilor, cărora „natura și destinul le-a dăruit misterul de-a se ascunde noaptea să doarmă'n trandafiri“... În al doilea rînd, autoarea monografiel aprofundează și ne descrie cu măiestrie *Tratatul de armonie* al lui Rameau, arătînd principiile de bază ale acestuia și reliefind justetea tezelor sale, în contextul acerbei lui lupte cu Enciclopediștii. În acest capitol, Alice Mavrodin ni se înfățișează ca o eminentă muziciană, o bună cunoscătoare a legilor acusticii și înlănțuirii acordurilor, cu alte cuvinte, o admiratoare a frumosului ce presupune formă, echilibru, rațiune, știință.

Monografia are meritul de a îmbina subtil considerentele pur muzicale cu cele literare. Stilul este limpede și reținut; din cînd în cînd autoarea dă frîu liber fanteziei, iar stilul devine incandescent, asemenea unui prundiș „roșu de-atîta amurg“...

Nu este lipsit de interes să reliefăm că stilul realizat de Alice Mavrodin nu are nimic comun cu acel tip de opus edulcorat melodramatic.

Doru POPOVICI

Note

● Festivalul muzical internațional de la Lucerna, desfășurat în acest an între 14 august și 6 septembrie, va cuprinde 11 concerte simfonice, cu participarea renumitelor orchestre: Filarmonica din Berlin, Filarmonica din Los Angeles, Orchestra Radiodifuziunii Austriece și Orchestra Festivalului din Lucerna, care inaugurează prestigioasele manifestări muzicale prin concertul dirijat de Sergiu Celibidache. Ceilalți dirijori vor fi Herbert von Karajan, Zubin Mehta, Wolfgang Sawalisch, Stanislaw Skrowacewski, Milan Horvat. Recitale de pian vor susține: Alfred Brendel, Rudolph Firkusny, Jörg Demus și Pi-Hsien Chen (In memoriam Clara Haskil), iar Dietrich Fischer-Dieskau va prezenta o seară de lieduri contemporane (Krenek și Schönberg). Printre celelalte personalități prezente la Festival se numără violoniștii Yehudi Menuhin, Wolfgang Schneiderhahn și Salvatore Accardo, violoncelistul Antonio Janigro, pianiștii Paul Badura Skoda, Malcolm Frager și Daniel Barenboim, cîntăreața Colette Herzog precum și tinăra Horia Brănișteanu care va interpreta rolul Julietei din opera *I Capuleti e i Montecchi* de Bellini. Repertoriul Festivalului, deosebit de variat, acordă un loc deosebit creației lui Arnold Schönberg, cu prilejul centenarului nașterii sale.

● Un alt centenar sînbătorit în anul 1974 este acela al nașterii marelui compozitor american Charles Ives, al cărui loc în muzica contemporană își capătă o recunoaștere crescîndă. Orașul Miami anunță un interesant Festival, desfășurat pe parcursul mai

multor luni (din octombrie 1974 pînă în mai 1975), timp în care întreaga creație a compozitorului va putea fi prezentată în concerte. Comitetul de onoare care patronează acest Festival cuprinde numele iluștrilor dirijori Leopold Stokowsky, Leonard Bernstein, Eugène Ormandy, Pierre Boulez precum și acelea ale compozitorilor John Cage, Aaron Copland, Elliott Carter, Milton Babbitt, Walter Piston, Virgil Thomson, Gian Carlo Menotti, Vincent Persichetti ș.a. Printre promotorii Festivalului se află doi dintre vechii admiratori și cunoscători ai lui Ives și ai operei sale: pianistul John Kirkpatrick și dirijorul și muzicologul Nicolas Slonimski.

● Societatea Internațională de Muzicologie va ține cel de al XII-lea Congres în august 1977, la Universitatea din California (Berkeley). Președintele Comitetului de organizare este Profesorul Lewis Lockwood, de la Departamentul de Muzică al Universității Princeton (Princeton N. J. 08540 USA). Tema centrală a Congresului este: *Intrepătrunderi în studiul tradițiilor muzicale, Est și Vest*. Următoarele subiecte au fost sugerate de Comitetul de organizare și aprobate de către conducerea SIM; orice specialist dornic să participe la dezbateri este invitat să trimită o scurtă expunere a proiectatei sale contribuții, Președintelui Comitetului de organizare, înainte de 30 iunie 1975:

1. Festivaluri iberice în Europa și America.
2. Transmitere și formă în tradițiile orale.
3. Probleme curente ale notației.
4. Progrese actuale ale folosirii computerului.
5. Opera secolului XIX și simbolismul romantic.
6. Căi ale percepției muzicale.
7. Umanism și muzică.
8. Dansul de Curte în Răsărit și Apus.
9. Căi spre înțelegerea muzicii contemporane.
10. Stadiul actual al cercetărilor iconografice.
11. Răspîndirea în lume a genurilor de divertisment americane.
12. Muzica în centrele urbane, în trecut și astăzi.
13. Cercetarea recentă a tradițiilor muzicale americane.
14. Studii est-asiatice.
15. „Renașterea“ ca un concept istoric.
16. Concepții răsăritene și apusene asupra modului.
17. Aspecte culturale și istorice ale terminologiei muzicale.
18. Muzica Oceaniei.
19. Studii mediteraneene.
20. Muzică și arheologie.
21. Influențe islamice.
22. Muzica și Mass Media.
23. Drama muzicală a secolului XVII.
24. Concepții ale istoriei muzicii în Est și Vest.
25. Opera și Iluminismul.

I. R.